

Rammeaftale

2018

Bilag til Rammeaftale 2018

Syddanmark

Indhold

Bilag 1: Bekendtgørelse for Udviklingsstrategien og Styringsaftalen.....	3
Bilag 2: Udviklingsplaner for botilbud med over 100 pladser.....	3
Bilag 3: Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger.....	7
Bilag 4: Tilsyn og fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere	7
Bilag 5: Tilbud der er omfattet af Styringsaftalen	8
Bilag 6: Tilbud der alene kan være omfattet af Styringsaftalens takstprincipper	9
Bilag 7: Det lovmæssige grundlag	9
Bilag 8: Oversigt over tilbud og takster	10
Bilag 9: Håndtering af lukning af tilbud	10
Bilag 10: Håndtering af oprettelse af tilbud og pladser	11
Bilag 11: Ændring af takster og kapacitet i Styringsaftaleperioden	11
Bilag 12: Ændring af kapacitet ved årsskifte	13
Bilag 13: Opsigelsesvarsler.....	13
Bilag 14: Prisstruktur	14
Bilag 15: Enkeltmandsprojekter og særforanstaltninger.....	16
Bilag 16: Afregningsregler/betalingsaftaler.....	17
Bilag 17: Takstberegning.....	18
Bilag 18: Vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster.....	31
Bilag 19: Notat om sociale tilbud, der har behov for særlig opmærksomhed	36

Bilag 1: Bekendtgørelse for Udviklingsstrategien og Styringsaftalen

Bekendtgørelse om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene kan findes via følgende link: www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=185568

Bilag 2: Udviklingsplaner for botilbud med over 100 pladser

Udviklingscenter Ribe (UCR) – Esbjerg Kommune

UCR er et botilbud efter Servicelovens §§ 85, 103, 104, 107 og 108 samt Almenboliglovens § 105. UCR yder støtte til ca. 190 udviklingshæmmede borgere. Borgerne er bosat dels på Ribelund området, på Farupvej samt i Ribe by og omegn.

Vore altovervejende fokus er på kerneopgaven: at støtte voksne med funktionsnedsættelse til at mestre eget liv.

For at sikre et kontinuerligt fokus på kerneopgaven og for at sikre at vi kommer hele vejen rundt om kerneopgaven, har Social & Tilbud udviklet de 5 strategiske sigtelinjer:

1. Tidlig og koordineret indsats
2. Individuel støtte til udvikling af borgerens kompetencer
3. Et læringsorienteret og fremadrettet hverdagsliv
4. Fleksibel indsats
5. Inddragelse af civilsamfundet

Kerneopgaven på UCR understøttes af en kompetenceplansstrategi, der tager sit afsæt i den kognitive og anerkendende metode KRAP¹ samt i en Neuropædagogisk tilgang².

På UCR arbejdes der med Resultatbaseret styring (RBS), så vi som organisation kan styre vore ressourcer i retning af det der virker. I praksis udmøntes det i vore Resultatdokumentation (RBD), hvor

---

¹ Med KRAP er målet at klæde medarbejderne på således, at vore borgere på den ene side, bliver mødt med en forståelse af deres problematikker, og på den anden, bliver mødt med en nysgerrighed på, hvilke af borgerens ressourcer der kan bringes i spil for at sikre læring og udvikling. KRAP's pædagogiske tilgang tager således et afsæt i den anerkendende tilgang i mødet med borgeren, ved konkret at inddrage kognitive teorier og behandlingsformer. Med KRAP vægtes der en udpræget fokusering på det positive – dvs. det som virker for den enkelte borger.

² Med en neuropædagogisk tilgang tages der afsæt i en funktionsanalyse, der bygger på de områder i hjernen der fungerer og de områder der ikke fungerer. Neuropædagogernes primære opgave er, at iværksætte udvikling og læring for den enkelte borger, for at denne kan leve et liv så tæt på det almindelige hverdagsliv som muligt. Udviklingscenter Ribe har 29 uddannede neuropædagoger fordelt ud på de enkelte tilbud.

- Neuropædagogerne er ligeledes neuropædagogiske supervisorer
- De underviser i hjernens funktionsområder og dysfunktioner
- De afdækker borgerens ressourcer og problemområder

der løbende dokumenteres progression, udvikling og indsatsområder i faciliteringen af kerneopgaven. RBD understøttes af de bedst tilgængelige socialfaglige IT systemer.

UCR samarbejder proaktivt med myndighed, pårørende og øvrige interessenter.

Bredballe bofællesskaber/boligerne i Vejle og Give 2017 – Vejle Kommune

Bredballe Bofællesskaber er et bo- og servicetilbud efter SEL § 107, §108 og §105, stk. 2 ABL med 11 afdelinger som rummer 137 pladser. Afdelingerne ligger i henholdsvis Vejle og Give. De fleste boliger er moderne toværelseslejligheder med tekøkken/køkken, bad og adgang til fællesarealer.

Målgruppen er voksne i alderen 18 – 85 år med udviklingshæmning, psykiske vanskeligheder, stressbelastning, funktionsnedsættelse og mobilitetsnedsættelse. Borgere med forskellige udfordringer kan bo dør om dør på samme matrikel.

Bredballe Bofællesskaber ledes af en centerleder og en stedfortræder, samt 5 afdelingsleder. Personalegruppen består af ca. 150 fastansatte + studerende og vikarer, der er sammensat af flere forskellige faggrupper. Pædagoger, social – og sundhedsassistenter, fysio/ergo terapeuter og sygeplejerske. Heraf er størstedelen pædagogisk uddannet. Herudover består personalet af medhjælpere, HK'ere, pedel og rengøringsassistenter. Der er tilknyttet ekstern supervisor. Bredballe bofællesskab stiller årligt 8-9 pladser til rådighed for studerende.

Bredballe Bofællesskabs vision er at sikre borgerne et værdigt liv på egne præmisser, et liv med selvbestemmelse, og hvor borgerne med tilpas støtte kan klare mest mulig selv.

Værdier. Borgerne skal opleve sig set, hørt og forstået. Det betyder, at vi i hverdagen - respekterer borgernes personlige integritet og privatliv. - skaber en tryk ramme uden at være overbeskyttende (hvor borgeren kan møde livets udfordring) - skaber tid og rum til dialog/kommunikation med den enkelte borger. Vi tror på, at borgeren mestrer eget liv. Det betyder, at vi i hverdagen - med blik for vores professionelle ansvar har mod til at lade borgeren møde livets udfordringer - mod til at give slip - husker at stille os selv spørgsmålet " hvad er det værste der kan ske" - har fokus på borgerens normer frem for vores og andres Vi har fokus på den enkelte borgers udviklingspotentiale. Det betyder i hverdagen. - med vores fagligheder og kompetencer spotter den enkeltes udviklingspotentiale og handler på det (igangsætter) - går ud fra, at alle kan udvikle sig. - benytter kreativitet, for at finde nye metoder til udvikling.

Hverdagen i Bredballe Bofællesskaber.

Alle har mulighed for at udvikle sig og bestemme over eget liv. Vi arbejder derfor på at gøre hver enkelt så selvhjulpne som overhovedet muligt, så borgerne får mest mulig indflydelse på eget liv og en højere livskvalitet.

Vores pædagogiske tilgang tager afsæt i neuropædagogikken, og vi indretter vores indsats i forhold til hver enkelt borgers forudsætninger, ressourcer og behov. Rammen for arbejdet er funderet i etiske refleksioner, hvor vi som udgangspunkt ønsker at støtte borgerne i at leve et liv på egne præmisser. Vi inddrager gerne moderne velfærdsteknologi, bl.a. brug af tablets til at skabe struktur i hverdagen. Om dagen er de fleste i dagtilbud på Center For Beskyttet Beskæftigelse (§§ 103 eller 104) eller på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.

I fritiden er der forskellige aktiviteter som fx festivaler, traditioner i den enkelte afdeling, aftenskole med undervisning i samspil, it, dans, mad mv. En gang årligt arrangeres ferieture.

Pårørendesamarbejde.

Pårørende er vigtige ressourcer i borgernes liv, derfor lægger vi vægt på at samarbejde med de pårørende.

Socialfaglige tiltag

Vi arbejder ud fra de § 141 handleplaner, som udarbejdes af myndighed. Ud fra disse laves der indsatsmål for hver enkel borger i tilbuddet. Disse evalueres løbende gennem året og en gang årligt udarbejdes der status på indsatsmålene til myndighed.

For hver borgere beskrives det i indsatsmålene, hvordan der evalueres på de udarbejdede mål. Alt beskrives i Nexus (Vejle kommunes dokumentationssystem) - dels som daglige journalnotater som kobles på indsatsmålene - dels som løbende evaluering.

Bredballe Bofællesskaber udvikler løbende medarbejdernes kompetencer. Formålet er at sikre, at medarbejdergruppen har viden omkring borgerne, så de kan arbejde med den enkelte borgers udvikling.

Organisatoriske udviklingstiltag

Der arbejdes pt på et nyt navn til organisationen, som forelægges for Voksenudvalget inden sommerferien.

På grund af den nylige fusion mellem afdelinger i Give og afdelinger i Vejle er det udarbejdet en masterplan, som løbende beskriver, hvilke tiltag der skal arbejdes med fremadrettet. I indeværende år har organisationen fokus på: den fagetiske profil (herunder såvel udarbejdelse af kerneopgaver og værdier som implementering af det etiske ståsted), dokumentation, de økonomiske rammer og den faglige tilgang til borgerne.

I arbejdet med profil og etik har Bredballe Bofællesskab er samarbejdet med et eksternt firma, som er med til at udarbejde kerneopgaven og implementeringen af den etiske profil. Dette foregår i ledergruppen, på et fællesmøde og ude i afdelingerne. Endvidere arbejder organisationen også selv at fastholde og udvikle det etiske blik – blandt andet ved at afholde etiske dialogforum på tværs af organisationen.

I forbindelse med dokumentation arbejder Bredballe Bofællesskab med at udarbejde ensartede måder at dokumentere på. Det sker blandt andet ved, at der er lavet en dokumentationsmappe, som beskriver hvordan der dokumenteres. Ligesom der afholdes workshop omhandlende dokumentation i alle afdelinger.

Bygningsmæssige udviklingstiltag

Afdelingen "Sønderbo" i Give skal i 2017 og 2018 renoveres/ombygges, så der bliver seks 2-rums boliger og otte 1-rums boliger med tekøkken. Under ombygningen skal alle borgere genhuses. Pt arbejdes der med byggeprojektet, så på nuværende tidspunkt er alle detaljerne ikke på plads.

Center Døgn 2017- Vejle Kommune

Center Døgn er fysisk placeret på 3 adresser – 2 i Vejle og 1 i Egtved.

Sukkertoppen ligger i Vejle og rummer 46 boliger efter §§ 105 og 107 + 11 akutboliger efter § 107 til trænings-, vurderings- og akutophold samt 1 plads på anden adresse. Sukkertoppen er fordelt på 4 afdelinger.

Sønderåen ligger også i Vejle og rummer 16 pladser efter §§ 105 og 107.

Tinghøj ligger i Egtved og rummer 35 boliger efter §§ 107 og 108 samt 9 pladser efter §§ 101 og 141 i sundhedsloven. Tinghøj er fordelt på 3 afdelinger. Center Døgn rummer i alt 119 pladser.

Målgruppen er voksne borgere i alderen 18 – 65 år, med varig nedsat funktionsevne på baggrund af komplekse psykiatriske problemstillinger. Varig nedsat funktionsevne på baggrund af komplekse psykiatriske problemstillinger og et eventuelt samtidigt misbrug. Borgere med en psykiatrisk diagnose

og en strafferetslig behandlingsdom. Borgere med et aktivt stofmisbrug/afhængighed. Samt borgere med aktivt alkoholmisbrug.

Center Døgn er organiseret med en Centerleder og 6 afdelingsledere. Den ledelsesmæssigt organisering er tværgående i forhold til de fysiske adresser. Personalegruppen består af ca. 130 ansatte. Tværfagligt på sundhedsfaglige- pædagogfaglige og socialfaglige uddannelser. Samt medarbejdere til service- og administrative funktioner.

Centret modtager ca. 75. elever og studerende årligt i praktikforløb. Det drejer sig om sygeplejestuderende, pædagogstuderende og social- og sundhedsassistent elever.

Værdier

Vi vægter borgerens håb og drømme som motivation for forandring.

Vi respekterer at recoveryprocessen er borgerens.

Vi vægter mod og ansvar i relationen.

Vi nærer håbet -for det er det som skaber resultater hos borgeren.

Vi vægter samarbejde gennem dialog og involvering.

Vi igangsætter og understøtter borgerens recoveryproces gennem en faglig indsats af høj kvalitet.

Vi understøtter og nærer borgerens empowerment gennem viden og mestring.

Vi understøtter inklusion i samfundet og skaber "trædesten" til det omkringliggende samfund

Hverdagen i afdelingerne i Center Døgn

Afdelinger tilrettelægger arbejdet ud fra en individuel tilgang og anvender miljøterapi som den overordnede ramme. Der arbejdes med udgangspunkt i borgernes individuelle indsatsplaner ud fra SMART-mål og der udarbejdes mål og/eller indsatser i forhold til det brede sundhedsbegreb.

Der udarbejdes mål og/eller indsatser i forhold til at bringe borgerne tættere på job og uddannelse.

Pårørendesamarbejde.

Vi betragter pårørende som væsentlige samarbejdspartnere. Samarbejdet med de pårørende er på borgernes betingelser og accept.

Vi inviterer løbende til samarbejde og tilbud om samarbejde/samtaler og ifølge vores arbejdsgang altid i forbindelse med borgere indskrives i tilbuddene.

Vi arbejder med Åben Dialog og afholder sociale arrangementer afdelingsvis hvor pårørende inviteres.

Vi påtænker at pårørende kan deltage på lige fod med borgerne i kursusforløb i RecoveryCollege

Socialfaglige tilgang og tiltag.

Center bygger på tre grundlæggende tilgange – den systemiske – den kognitive og den psykodynamiske.

Vi arbejder med den Rehabiliterende arbejdsgang og relations – pædagogik. Der tages afsæt i § 141 handleplanen, som udarbejdes af myndighed, med Stort fokus på borgernes recoveryproces.

Peer-Peer projekter integreres i RecoveryCollege.

Recovery College Vejle er målrettet borgere med sindslidelser, tilknyttet dag- og døgntilbud i Vejle kommune.

Recovery College tilbyder gruppeforløb workshops og lignende aktiviteter med høj grad af aktualitet og relevans for borgerens recoveryrejse.

Recovery College bygger på gruppeforløb og -aktiviteter skabt og tilrettelagt gennem relevante partnerskaber, og med vægtning af at inddrage undervisere med levede erfaringer.

Recovery College lægger op til fælles læring i forløbene.

Det betyder at der kan være en mulighed for at borgeren vil kunne invitere en pårørende eller en støttemedarbejder med.

Organisatoriske udviklingstiltag

Vi har fortsat fokus på implementering af den rehabiliterende arbejdsgang. Progressionsmålinger og evalueringskapacitet

Vi har i sidste halvår af 2016 skiftet til et nyt dokumentationssystem (Nexus), og arbejder Implementering af denne.

Der afprøves nyt registreringssystem vedr. voldsrisiko, og vi samarbejder med borgerne om udarbejdelse af tryghedsaftaler som forebyggelse af voldsrisiko.

Bygningsmæssige udviklingstiltag

På Sukkertoppen er der nyetablerede lokaler hvor vi pt. er i opstartsfasen med at udvikle på- og drifte et Recovery College.

På Tinghøj er der planlagt ombygning (forventet opstart midt i 2017) af en del af arealerne til et specialiseret tilbud til 4 borgere med behov for en særlig indsats.

På Tinghøj er der over 3 år fra 2019 planlagt om- og tilbygning til tidssvarende 2-værelseslejligheder samt fælles- og personalelokaler.

Bilag 3: Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Se bilag på www.socialsekretariatet.dk

Bilag 4: Tilsyn og fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere

Fælles Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere

Kommunerne i Syddanmark har sammen med regionen nedsat et Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere. Rådet består af 7 faste medlemmer og udtaler sig vejledende om foranstaltninger og retsfølger for udviklingshæmmede lovovertrædere til politi og statsadvokaturer. Regionen varetager sekretariatsfunktionen for Samrådet. Det Fælles Samråd i Syddanmark er gjort permanent fra 2010.

Samrådet er finansieret som abonnementsordning, det vil sige, at kommunerne betaler et fast beløb årligt pr. borger i den enkelte kommune. Det er en frivillig aftale, som alle kommuner har tilsluttet sig. Nærmere beskrivelse af Samrådet findes på: www.samraadsyddanmark.dk

Tilsyn med udviklingshæmmede lovovertrædere

Regionen organiserer og udfører tilsyn med udviklingshæmmede med dom på kommunernes vegne. Tilsynene udføres af regionalt ansatte tilsynsførende. Tilsynet udgår fra socialdrift i regionshuset med mulighed for faglig sparring som hidtil med bl.a. kommuner og sociale botilbuds ledere. Tilsynet har til formål at sikre, at den dømte overholder dommens vilkår, ikke begår ny kriminalitet, samt at sætte en positiv udvikling i gang. Der er aftalt retningslinjer for tilsynets tilrettelæggelse, gennemførelse samt samarbejdsform med kommunerne. Kommunernes myndighedsansvar er fastholdt gennem aftalen. Der er tale om en frivillig aftale, som alle kommuner, bortset fra Vejle og Faaborg-Midtfyn er tilsluttet – Nyborg Kommune dog efter konkret aftale om den enkelte borger. Tilsynet er takstfinansieret. Nærmere beskrivelse af tilsynet findes på www.samraadsyddanmark.dk

Bilag 5: Tilbud der er omfattet af Styringsaftalen

Det specialiserede socialområde

Styringsaftalen omfatter følgende tilbud, jf. Bekendtgørelse af den 16. december 2016 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde

- 1) Særlige dagtilbud efter § 32 i lov om social service.
- 2) Særlige klubtilbud efter § 36 i lov om social service.
- 3) Plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om social service, der er godkendt som generelt egnede af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, i lov om socialtilsyn, jf. § 66 a, stk. 1, nr. 1, i lov om social service.
- 4) Opholdssteder for børn og unge efter § 66, stk. 1, nr. 5, i lov om social service.
- 5) Døgninstitutioner efter § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger.
- 6) Pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling efter § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service, der er godkendt af socialtilsynet som generelt egnede efter § 5, stk. 1, i lov om socialtilsyn, jf. § 66, stk. 2, i lov om social service.
- 7) Tilbud om behandling af stofmisbrugere efter § 101 og § 101 a i lov om social service.
- 8) Beskyttet beskæftigelse efter § 103 i lov om social service.
- 9) Aktivitets- og samværstilbud efter § 104 i lov om social service.
- 10) Botilbud, forsorgshjem og kvindekrisecentre mv. efter §§ 107-110 i lov om social service.
- 11) Hjælpecenterer, jf. § 5, stk. 2, i lov om social service.
- 12) Almene ældreboliger, der ejes af en region, en kommune, en almen boligorganisation eller en selvejende institution, og som er tilvejebragt med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.
- 13) Plejeboliger efter lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 14) Køb af specialrådgivningsydelser i tilknytning til de konkrete tilbud, der er omfattet af styringsaftalen, jf. § 10, nr. 1.

Stk. 2. Kommunale tilbud, som alene anvendes af driftskommunen, indgår ikke i rammeaftalen.

Specialundervisningsområdet

Styringsaftalen omfatter regionale specialundervisningstilbud jf. Bekendtgørelse af den 24. juni 2014 om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v.

- 1) De regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for børn og unge samt specialpædagogisk bistand for børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 3.
- 2) De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, der overtages af en kommunalbestyrelse i henhold til § 1, stk. 1 eller 2, i lov nr. 632 af 16. juni 2014 om kommunernes overtagelse af de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.

3) De regionale undervisningstilbud med specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder (kommunikationscentre), jf. § 1, stk. 3, i lov om specialundervisning for voksne.

Kommunikationscentre:

Endvidere er kommunale kommunikationscentre omfattet af Styringsaftalen

Bemærk:

Tilbud drevet med driftsoverenskomst er ikke omfattet af Styringsaftalen.

I vejledning nr. 1 til Serviceloven, af den 28. marts 2017, fremhæves det, at private tilbud, herunder selvejende institutioner, der har indgået driftsaftale med kommunale og regionale driftsherrer, ikke indgår i rammeaftalen.

Bilag 6: Tilbud der alene kan være omfattet af Styringsaftalens takstprincipper

I februar 2007 besluttede kommunaldirektørkredsen, at tilbud til adfærdsvanskelige børn og unge, specialundervisning samt misbrugsområdet, der lovgivningsmæssigt ligger uden for rammeaftalen, i 2008 og fremadrettet er omfattet af rammeaftalens takst- og ydelsesprincipper. Denne aftale retter sig derfor ligeledes til dette område, med mindre der aftales andet.

Bilag 7: Det lovmæssige grundlag

De fælles retningslinjer for takst- og ydelsesstrukturen i Syddanmark baserer sig på følgende regelsæt og vejledninger:

Bekendtgørelse af den 16. december 2016 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde

Bekendtgørelse af den 24. juni 2014 om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v. samt Lov om specialundervisning § 6 h

Vejledningen til bekendtgørelsen om rammeaftaler mv.

Bekendtgørelse af den 16. december 2016 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner

Lov om socialservice af den 24. oktober 2016

Bekendtgørelse af 19. maj 2011 om aflønning og befordringsudgifter m.v. i beskyttet beskæftigelse, særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb og aktivitets- og samværstilbud

Indenrigsministeriet: Budget og regnskabssystem for kommuner og regioner. Denne opdateres løbende på ministeriets hjemmeside.

Bilag 8: Oversigt over tilbud og takster

Oversigt over tilbud og takster ligger klar ultimo 2017. Den kan findes på: www.socialsekretariatet.dk

Bilag 9: Håndtering af lukning af tilbud

Det påhviler udbyderen at udvise rettidig omhu og tidligst muligt informere handlekommuner og betalingskommuner om mulig lukning af tilbud. Udbyder forpligter sig til at udvise rettidig omhu og afvikle tilbuddet på den økonomisk mest hensigtsmæssige måde for betalingskommunerne.

Håndtering af lukning af tilbud afhænger af hvorvidt der er tale om et kommunalt tilbud eller et regionalt tilbud.

Lukning af et regionalt tilbud³

Et eventuelt underskud ved lukning af et tilbud finansieres på følgende måde:

Underskud op til 5 % af budgettet for den selvstændige økonomiske enhed, som tilbuddet er en del af:

Region Syddanmark skal selv dække underskuddet ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme ledelsesområde/ center.⁴

Underskud over 5 % af budgettet for den selvstændige økonomiske enhed, som tilbuddet er en del af:

Region Syddanmark finansierer underskuddet ved at gennemføre besparelser på andre sociale tilbud i samme størrelsesorden, som underskuddet over 5 % af budgettet.⁵

Se bilag 17 for beregningseksempler.

Lukning af et kommunalt tilbud

Hvis lukningen af et tilbud inden for et center/ledelsesområde giver under-/overskud, skal der efterreguleres for tilbuddets andel af et over-/underskud, der ligger over 5 procent af centrets samlede over-/underskud, jf. eksempler i bilag 17.

Efterreguleringen ved lukningen af tilbud sker på følgende måde: Efterreguleringen fordeles forholdsmæssigt mellem betalingskommunerne efter det samlede antal anvendte belægningsdage i to regnskabsår forud for det år, hvori beslutning om lukning af tilbud træffes. Herved er det hensigten at sikre, at der fortsat visiteres til et tilbud, som har vigende belægning, så efterreguleringen ikke påvirkes negativt.

Et center/ledelsesområde er defineret som niveauet over tilbud/enhed.

---

³ Ved tilbud forstås: Svarer til niveauet under regionens centerniveau eller svarer til de tilbud, som kommunerne har kunnet overtage

⁴ Driftsherrerne i Syddanmark kan beholde op til fem procent af et eventuelt overskud. Overskuddet kan anvendes til dækning af underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende indenfor driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud inden for samme ledelsesområde/ center, se bilag 17

⁵ Såfremt der er overskud ved lukning af tilbud håndteres dette på samme måde, blot med modsat fortegn

I efterreguleringen indregnes driftsudgifter og salg af inventar m.v., som er afskrevet. Værdien af bygninger, grunde samt inventar, der ikke er afskrevet, indgår ikke i opgørelsen, mens forrentning og afskrivning kan indregnes i forhold til det antal måneder, tilbuddet har været i drift i det sidste år.

Udbyder skal hurtigst muligt efter lukning af tilbuddet fremsende en foreløbig opgørelse over efterreguleringen samt en fordeling af denne på køberkommuner. Den endelige opgørelse og fordeling skal senest foreligge umiddelbart efter det pågældende års regnskabsafslutning.

Reglen om efterregulering gælder for følgende:

Reglen om efterregulering ved lukning af tilbud med underskud kan kun anvendes ved lukning af et samlet tilbud/enhed.

- Tilbuddet eller afdelingen skal have et selvstændigt budget med egne takster. Tilbuddet eller afdelingen kan godt have fælles ledelse med andre tilbud eller afdelinger, men der skal være en klar fordelingsnøgle af fællesudgifterne, som skal kunne dokumenteres.
- I forbindelse med indberetning af taksterne skal det oplyses, hvilke tilbud og afdelinger, der hører under de enkelte centre/ledelsesområder.

Reglen om håndtering af lukning af tilbud gælder for klyngetilbud og de højt specialiserede tilbud med regional betydning. Eventuelle klyngetilbud eller højt specialiserede tilbud med regional betydning, der lukkes i 2018 vil fremgå på www.socialsekretariatet.dk. Se i øvrigt bilag 11 og 12 ift. processen ved ændringer i kapacitet herunder ved lukning af tilbud.

Bilag 10: Håndtering af oprettelse af tilbud og pladser

Det er kommunerne frit for at oprette tilbud og pladser samt at indgå aftaler med andre kommuner omkring forholdene ved oprettelsen, se dog bilag 11 og bilag 12 ift. proces ved ændringer af kapacitet. Der bør ved oprettelse af nye tilbud og pladser skelnes til det samlede antal tilbud og pladser i Syddanmark indenfor den pågældende målgruppe.

Eventuelle klyngetilbud eller højt specialiserede tilbud med regional betydning, der oprettes i 2018 vil fremgå på www.socialsekretariatet.dk.

Bilag 11: Ændring af takster og kapacitet i Styringsaftaleperioden

Takster og antal faste pladser, der er indberettet til Styringsaftalen gælder som udgangspunkt i hele 2018. Ændringer skal derfor kun helt undtagelsesvis foretages, hvor der er tale om helt ekstraordinære forhold. Det forudsættes, at driftsherren løbende tilpasser driften til belægningsprocenten. Nedenstående proces er derfor udelukkende, hvis driftsherren ser et behov for en varig ændring. Hvis driftsherren ser et behov for en varig ændring kan driftsherren med det samme foretage en midlertidig opnormering eller nednormering.

Processen afhænger af tilbuddets kategorisering, herunder om tilbuddet er kategoriseret som et højt specialiseret tilbud med regional betydning, et klyngetilbud eller et lokalt tilbud. Tilbuddets kategorisering ses af bilag 8.

Proces for ”Højt specialiserede tilbud med regional betydning” og ”Klyngetilbud”

Ændring	Proces før varige ændringer kan træde i kraft	Begrundelser (Skabelon til formålet, kan findes på www.socialsekretariatet.dk . Skabelonen sendes til de angivne kontaktpersoner.)
Oprettelse af flere pladser	<u>Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> - Høring hos Socialdirektørforum - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner <u>Klyngetilbud</u> - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner	Udvidelsen begrundes, og der skal gøres rede for, hvordan taksten påvirkes samt de økonomiske konsekvenser for betalingskommunerne. Endvidere skal der redegøres for, hvordan oprettelsen af disse pladser forventes at påvirke efterspørgslen efter eksisterende pladser i andre kommuner og i regionen
Nedlæggelse af pladser (ikke ved midlertidig omlægning af en plads til f.eks. et enkeltmands-projekt)	<u>Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> - Høring hos Socialdirektørforum - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner <u>Klyngetilbud</u> - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner	Reduktionen begrundes. Der skal gøres rede for, hvordan taksten påvirkes samt de økonomiske konsekvenser for betalingskommunerne. <u>Særligt for Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> Hvis Socialdirektørforum mener, at pladserne ikke skal nedlægges på grund af pladsernes betydning for den samlede udbudsvifte, skal de økonomiske konsekvenser ved at videreføre pladserne fremgå.
Lukning	<u>Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> - Høring hos Socialdirektørforum - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner <u>Klyngetilbud</u> - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner	Lukningen begrundes. <u>Særligt for Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> Hvis Socialdirektørforum mener, at tilbuddet ikke skal nedlægges på grund af pladsernes betydning for den samlede udbudsvifte, skal de økonomiske konsekvenser ved at videreføre tilbuddet fremgå.
Takstforhøjelse	<u>Højt specialiseret tilbud med regional betydning:</u> - Høring hos Socialdirektørforum - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner <u>Klyngetilbud</u> - Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner	Ændringen begrundes. Der skal gøres rede for, hvordan takstændringen eventuelt vil påvirke serviceniveauet og hvilke økonomiske konsekvenser det vil få for betalingskommunerne. Tidspunktet for ændringens ikrafttrædelse skal fremgå. Ændringerne kan som hovedregel tidligst træde i kraft fra tidspunktet for vedtagelsen.
Takstreduktioner	<u>Gældende for begge tilbudskategorier</u> Kan umiddelbart iværksættes, og kan have virkning fra årets start. Betalingskommuner og Socialdirektørforum orienteres.	Takstændringen begrundes.
Takstændring der skyldes	<u>Gældende for begge tilbudskategorier</u>	Takstændringen begrundes.

tekniske fejl i beregningen	Kan umiddelbart iværksættes, og kan have virkning fra årets start. Betalingskommuner og Socialdirektørforum orienteres.	

Proces for "Lokale tilbud"

Hvis der foretages ændringer i en kommunes lokale tilbud, der har væsentlig indflydelse på andre kommuners tilbud, skal de berørte tilbud orienteres hurtigst muligt. Eksempelvis kan oprettelse af et lokalt tilbud i en kommune have indflydelse på kapaciteten i et højt specialiseret tilbud med regional betydning i en anden kommune.

Der er udarbejdet en skabelon til formålet, der kan findes på www.socialsekretariatet.dk.

Bilag 12: Ændring af kapacitet ved årsskifte

Højt specialiserede tilbud med regional betydning:

Ændring i kapacitet skal til høring hos Socialdirektørforum samt meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner. Ændringen i kapaciteten skal begrundes og der skal gøres rede for, hvordan taksten påvirkes samt de økonomiske konsekvenser for betalingskommunerne.

Der er udarbejdet en skabelon til formålet, der kan findes på www.socialsekretariatet.dk. Skabelonen udfyldes samt sendes til de angivne kontaktpersoner.

Klyngetilbud

Ændring i kapacitet skal meddeles til alle kommunerne i Syddanmark samt eventuelle brugerkommuner. Driftsherren skal ved takstindberetningen beskrive årsag til ændring i kapacitet samt beskrive eventuelle konsekvenser ændringen har. Det fælleskommunale Socialsekretariat vil på denne baggrund lave et fælles notat over kapacitetsændringer ved årsskifte for alle klyngetilbud i Syddanmark. Dette notat sendes til kommuner og region i Syddanmark.

Bilag 13: Opsigelsesvarsler

Ved ophør fra handlekommunen betales til og med ophørsdato, dog minimum efter nedenstående opsigelsesfrister:

1. Botilbud (SEL § 67 stk. 1, 2 og 3, § 107, § 108, boliger efter § 115 jf. § 105 stk. i lov om almene boliger):
  - a. Løbende måned + 1 måned.
  - b. 2 måneder ved opsigelse en vilkårlig dag i måneden. Handlekommune kan eksempelvis opsiges borgeren pr. den 14. januar, hvormed der skal betales til og med den 14. marts.
2. Dagtilbud (SEL §§ 32 og 36 samt §§ 103 og 104, Folkeskoleloven § 20, stk. 2 og 3, Lov om specialundervisning for voksne § 1, stk. 2 og 3): Løbende måned. Specialundervisningstilbud i form af dagundervisning defineres også som dagtilbud.
3. Krisecentre og sociale døgncentre (SEL § 109 og § 110): Afregnes til og med udskrivningsdagen.

4. Stofmisbrugsbehandling efter § 101: Afregnes til og med udskrivningsdagen.
5. Ved en takststruktur baseret på ydelsespakker, er der ved pakkeskift med en marginal ændring fra én pakke til én over- eller underliggende pakke en varslingsfrist på 30 dage medmindre andet aftales. Ved pakkeskift til mere end én over- eller underliggende pakke, er varslingsfristen ved dagtilbud løbende måned og ved botilbud løbende måned + 1 måned.
6. Ved lukning af tilbud er der en varslingsfrist på løbende måned plus to måneder.
7. Det tilstræbes, at der opnås enighed mellem udbyder og handlekommune om revisitation af en borger, som følge af ændret behov for støtte. Såfremt dette viser sig ikke at være muligt, kan udbyder opsige aftalen med et varsel på løbende måned plus to måneder⁶.

Der skal varsles skriftligt.

Der kan kun opkræves betaling indtil pladsen overtages af en ny borger.

Ved ophør i tilbud som følge af dødsfald gælder ovennævnte opsigelsesregler også.

Ved enkeltmandsprojekter samt særforanstaltninger kan der aftales særlige opsigelsesfrister. De særlige opsigelsesvarsler skal præciseres i aftalerne mellem handlekommune og udbyder, som altid indgås med udbyderen på centralt/ forvaltningsniveau.

Bilag 14: Prisstruktur

Under Styringsaftalen kan der anvendes tre modeller for fastsættelse af takster:

- En takststruktur, der bygger på takster, som er gennemsnitlige og rummelige, men med mulighed for differentiering.
- En takststruktur, der er baseret på ydelsespakker.
- En abonnementsordning

Principperne for efterregulering er de samme uanset takststruktur

Gennemsnitlige takster med mulighed for differentiering

Denne takststruktur, som har været anvendt siden den første rammeaftale i 2007, bygger på følgende principper:

- Få takster for hvert tilbud
- Begrænsning af tillægsydelser til særlige situationer

Principperne skal sikre, at takststrukturen er enkel og let at administrere for tilbuddene, kommuner og regionen.

Formålet er, at fastholde uændrede takster i Styringsaftaleperioden for at sikre økonomisk forudsigelighed indenfor det enkelte år for udbyder og køber. Der er ved udformning af takstprincipperne foretaget en afvejning mellem hensynet til, at der skal betales for "det man får" og hensynet til, at takststrukturen skal være enkel og overskuelig at administrere samt give tilbuddene så fleksible rammer, at en rationel drift kan gennemføres.

Den enkelte borger kan have et meget svingende funktionsniveau med svingende behov for bistand, pleje og omsorg. Det er derfor vigtigt, at takststrukturen udformes på en sådan måde, at den giver det

---

⁶ Der kan være tilfælde, hvor en sådan opsigelse ikke er mulig. Eksempelvis har lejere i almene ældre- og handicapboliger samme beskyttelse mod opsigelse, som gælder for alle øvrige lejere af almene boliger.

enkelte tilbud mulighed for en fleksibel ressourceudnyttelse indenfor tilbuddets samlede ramme. Ressourcer, som én borger har særlig behov for den ene dag, skal den næste dag uden problemer kunne flyttes til en anden borger, hvis der er behov for det.

Indholdet i tilbuddene må nødvendigvis ses i sammenhæng. De enkelte delydelser, som dagligdagen og det pædagogiske arbejde eventuelt kan deles op i, kan ikke stå alene, men vil for den overvejende dels vedkommende være hinandens forudsætning og tilsammen udgøre det behandlingsmæssige eller pædagogiske fundament for tilbuddet. Denne "pakke" af delydelser definerer tilbuddets basistilbud, og taksten er betalingen for denne. Det betyder, at de enkelte takster så vidt muligt skal omfatte et så bredt felt af ydelser, at hyppige forhandlinger om behovet for tillægstakster for supplerende ydelser undgås.

Takststrukturen på det enkelte tilbud

Der skal som udgangspunkt beregnes én takst for hver gruppe af borgere, som, hvad personaleressourcer angår, modtager ydelser af et ensartet omfang, og som indgår i samme faglige og driftsmæssige sammenhæng. Borgere på samme afdeling vil oftest have samme takst, men der kan dog også være flere takster på samme afdeling. Taksterne bør differentieres, når personudgifterne mellem grupper af borgere bliver stor. Det vil typisk være forskelle på 150.000 til 175.000 kr. på botilbud og på 30.000 til 50.000 kr. på dagtilbud. Det er den enkelte udbyders vurdering, hvornår der skal foretages en takstdifferentiering.

Omvisitering i forhold til takstgrupper

I tilbud, hvor der er differentierede takster, forudsættes der enighed mellem handlekommune og udbyder (omvisitering), hvis borgeren skal indplaceres i en anden takstgruppe end den, borgeren oprindeligt er indplaceret i.

Takststruktur baseret på ydelsespakker

Der ses en stigende tendens til at udbydere udarbejder en takststruktur baseret på ydelsespakker.

Der er i Styringsaftalen enighed om følgende fælles principper, der kan understøtte arbejdet med takststrukturer og ydelsespakker:

- En fælles grundtakst, som bl.a. kan indeholde administration, omkostninger vedr. bygninger, samt eventuelt nattevagt. Grundtaksten er afhængig af den enkelte geografiske enhed blandt andet fordi bygningerne kan etableres og drives efter forskellige lovgrundlag (serviceloven, almenboligloven) og på grund af forskelle i forrentning og afskrivninger.
- Ydelsespakkerne skal på den ene side være så økonomisk smalle, at det sikres, at udgiften svarer til de ydelser, der modtages. Men skal samtidig være så rummelige, at det begrænser antallet af pakkeskift.
- Ved overgang fra de traditionelle takstberegningssystemer til et nyt baseret på ydelsespakker forudsættes det, at de samlede driftsomkostninger (takstgrundlaget) ikke øges (under forudsætning af uændret støtte- og plejebehov). Med en takststruktur baseret på ydelsespakker skal der være opmærksomhed omkring incitamenterne til at reducere udgifterne for borgeren.

Principperne for efterregulering er de samme uanset takststruktur.

Implementering af ny takststruktur skal foregå i god tid og med dialog og involvering af handlekommunen. Det er handlekommunen, der har kompetencen i forhold til at indplacere borgeren i rette ydelsespakke.

Aftaler

Abonnementsordning

Det er muligt at fravige takstprincippet og i stedet indgå aftale om abonnementsordninger eller andre ordninger, der indebærer fælles finansiering uden direkte sammenhæng til anvendelsen af tilbuddene. Ministeriet betragter muligheden for abonnementsordninger som et væsentligt element i muligheden for at understøtte efterspørgslen efter de mest specialiserede tilbud.

Forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar

Der er mulighed for at indgå forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar. Ved forpligtende købsaftaler, forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser garanterer for betaling af et bestemt antal pladser i et tilbud i en aftalt periode, hvis pladserne ikke efterspørges af andre.

Ved aftaler om delt finansieringsansvar, forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser bidrager til finansieringen af et konkret tilbud, uden at kommunalbestyrelsen selv er driftsherre.

Bilag 15: Enkeltmandsprojekter og særforanstaltninger

Hovedreglen er, at taksterne beregnes for grupper af borgere. Der vil dog være tilfælde, hvor enkeltpersoner har så afvigende behov i forhold til gennemsnittet, at det vil være relevant at operere med individuelle takster for dem i form af særforanstaltninger eller enkeltmandsprojekter.

En særforanstaltning er en foranstaltning, som etableres i en eksisterende plads, men til en særlig takst, der afviger fra den godkendte takst for pladsen. Ved ophør af en særforanstaltning kan pladsen benyttes af en ny borger til almindelig takst.

Et enkeltmandsprojekt er en foranstaltning, hvor der oprettes en ny plads udover de godkendte pladser og til en særlig takst. Pladsen, der er knyttet til et enkeltmandsprojekter, bortfalder, når enkeltmandsprojektet ophører.

Etablering af særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter skal ikke godkendes i Socialdirektørforum, og skal ikke annonceres forud i Styringsaftalen. Taksterne skal ikke indberettes i forbindelse med den almindelige takstberegningsprocedure.

Følgende betingelser skal være opfyldt, når særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter etableres.

Der skal være enighed om foranstaltningen og betalingen mellem handlekommune og udbyder, inden foranstaltningen sættes iværk.

- Aftaler om særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter skal altid indgås med udbyderen på centralt- / forvaltningsniveau.
- Vilkår for betaling af særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter, herunder etableringsomkostninger, opsigelsesvarsler og eventuelle særlige regnskabsafregninger, skal præciseres i aftalerne mellem handlekommune og udbyder.
- Takstberegningen skal under alle omstændigheder tage udgangspunkt i princippet om omkostningsbaserede takster.

Særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter skal opfattes som foranstaltninger, der er knyttet til enkeltpersoner. Er der behov for, at flere borgere skal indplaceres på en afvigende takst i forhold til tilbuddets øvrige takster, bør der oprettes en differentieret takst, som angivet i bilag 14.

Bilag 16: Afregningsregler/betalingsaftaler

Afregningsregler

Udbyderen sender månedlige afregninger til betalingskommunerne. Fristen for betaling fastsættes til 1 måned. Betalingerne skal ske elektronisk. Senere betalinger end 1 måned påføres morarenter.

Regningen betales uanset enighed om regningens størrelse. Er der uenighed om en regning, meddeles dette til udbyderen, og udbyderen foretager de nødvendige berigtigelser i kommende afregning. Princippet er nødvendigt, hvis afregningssystemerne skal fungere effektivt.

På specialundervisningstilbud betales der takst pr. døgn/dag, jf. dog nedenfor. Et skoleår har 365 dage, hvor skoleåret starter den 1. august og slutter den 31. juli. Der kan ikke opsiges til ophør af betaling den 30. juni, da ophør ved skoleårets afslutning betyder afregning til 31. juli.

På specialundervisningstilbud, hvor eleverne som hovedregel indskrives for et år af gangen, og hvor eleverne bor på skolen, beregnes taksten for henholdsvis undervisningstilbuddet og døgntilbuddet på grundlag af 11 måneder. Skoleåret starter den 1. august og slutter den 30. juni. Juli er betalingsfri.

Betalingsaftaler

Kommuner, der køber ydelser i andre kommuner eller hos Region Syddanmark, indgår en betalingsaftale med den enkelte udbyder. Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen og tilpasses de afregningssystemer, der anvendes i kommunerne og Region Syddanmark.

Betalingsaftalen skal som minimum omfatte:

- Information om hvem der er handlekommune, samt hvem der er betalingskommune
- Oversigt over tilbuddets indhold, herunder hvilken bevillingsparagraf, det indgår i
- Bevillingsomfanget for eventuelle enkeltydelser
- Startdato og priser for eventuelle enkeltydelser
- Opsigelsesvarsel følger de normale regler, men for særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter kan andet aftales

Ændringer i et aftalt tilbud skal aftales efter samme retningslinjer.

Betalingsaftalen indgås mellem handlekommune og udbyder. I de tilfælde, hvor der er anden betalingskommune, skal kommunen afregne efter den indgåede betalingsaftale mellem handlekommune og udbyder.

Handlekommunen skal sikre tidlig information til betalingskommunen (i de tilfælde hvor handle- og betalingskommune ikke er den samme) om, hvilke beslutninger der træffes vedrørende ændring af tilbud til borgerne.

Betalingsperioden er normalt fra startdato til ophørsdato plus opsigelsesvarsel. Startdatoen svarer til indskrivningsdatoen, og ophørsdatoen er sidste dag, borgeren modtager ydelser. I forbindelse med

ophør af en plads bortfalder betalingspligten, hvis pladsen besættes til anden side inden udgangen af en betalingsperiode. Udbyder skal tilstræbe at besætte ledige pladser så hurtigt som muligt.

Flyttes en person fra et ekstraordinært tilbud, hvor der er aftalt en særskilt takst, kan udbyderen af tilbuddet have ekstra omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet. Der kan indgås en aftale om betaling for et sådant tilbud ud over den faktiske ophørsdato, hvis udbyderen kan dokumentere omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet.

Bilag 17: Takstberegning

Taksterne for 2018 skal være indberettet senest 15. november 2017. Indberetningen skal foretages i en database, som stilles til rådighed af Fælleskommunalt Socialsekretariat. Databasen vil være tilgængelig primo september 2017, og der udsendes vejledning til indberetningen senest medio august 2017. Hver enkel ydelsepakke indberettes som en samlet pris/takst for pakken (dvs. både basistakst og ydelsepakke). Alternativt indberettes en basistakst samt en ydelsepakke takst særskilt, hvis det er samme takst pr. ydelsepakke. Det skal da være tydeligt for køber, hvordan den samlede pris findes.

Elementer i takstberegningen

Det er de samlede omkostninger, som skal lægges til grund for takstberegningen. De kan deles op i følgende kategorier:

1. Løn, der kan henføres til pågældende tilbud/ydelse.
2. Udvikling (uddannelse af personale, opkvalificering af tilbud mv.)
3. Administration (ledelse, administration, kontoromkostninger, edb mv.)
4. Indtægter
5. Hensættelser til tjenestemandspensioner
6. Andel af central ledelse og administration (overhead)
7. Tilsyn
8. Ejendoms – og kapitalomkostninger (vedligeholdelse/afskrivninger mv.)
9. Reguleringer i forhold til tidligere år (dækning af overskud/underskud)
10. Øvrige omkostninger og indtægter, der kan henføres til pågældende tilbud/ydelse. Dette er en ekstra kategori i forhold til bekendtgørelsen. I denne kategori placeres de omkostninger og indtægter, der ikke meningsfuldt falder ind under de øvrige hovedkategorier.

Nedenfor er anført, hvilke principper der lægges til grund for de enkelte kategorier.

Løn der kan henføres til pågældende tilbud/ydelse

Der henvises til den udarbejdede vejledning til takstberegning for en nærmere beskrivelse, som kan findes på www.socialsekretariatet.dk

Udvikling (uddannelse af personale, opkvalificering af tilbud mv.)

Her er der tale om to principielt forskellige omkostninger:

For det første omkostninger til kurser, efteruddannelse og kompetenceudvikling mv. samt udvikling af faglige profiler for personale ansat på tilbuddene.

For det andet omkostninger til udvikling udover almindelige kurser mv., fx midler til at frikøbe arbejdskraft på tilbuddet til gennemførelse af udviklingsprojekter. Der afsættes 0,5 % til dette formål. Med henblik på større udviklingsprojekter kan disse udviklingsmidler puljes på tværs af tilbud og driftsherre inden for følgende seks målgrupper:

- Tilbud til psykisk og fysisk handicappede voksne
- Tilbud til psykisk og fysisk handicappede børn
- Socialt truede børn og unge
- Socialt udsatte
- Socialpsykiatriske tilbud
- Specialundervisning

Administration (ledelse, administration, kontoromkostninger, IT mv.)

Her er der tale om lønomkostninger til ledelsen på tilbuddet samt løn til kontorphonale m.v. ansat på tilbuddet (se vejledningen til takstskemaet ⁷). Omkostninger til kontorhold, IT mv. medregnes ligeledes under "Administration". Tilbuddets andel af omkostninger til centrale IT-systemer, software m.v. finansieres dog via den fælles overhead på maksimum 4,4 %.

Indtægter (beboerbetalning, salg af ydelser)

Indtægter som følge af salg af produkter og ydelser skal normalt modregnes i omkostningerne. Hovedprincippet er, at det i beregningen skal sikres, at udgifter kun finansieres én gang, enten via takstindtægter eller andre indtægter.

Beboerbetalning på tilbud efter servicelovens paragraf 107 og 108

Beboerbetalning efter serviceloven skal ikke længere indgå i taksterne på tilbud efter paragraf 107 og 108. Disse skal opkræves særskilt hos beboerne. Dermed er man gået fra nettotakster til bruttotakster. Det drejer sig om egenbetaling for boligen, el, varme og madserviceordningen (§83,1 nr.3). De valgfrie ydelser er ikke omfattet af dette.

Det er handlekommunen, som fastsætter borgerens egenbetaling iht. til servicelovens § 163 uanset driftsherre (Private, kommunale og regionale tilbud). Det betyder, at handlekommunen skal fastsætte huslejens størrelse, betalingen for el og varme, samt om borgeren får kost jf. 83,1 nr. 3 og i givet fald, beløbets størrelse for dette. Det er endvidere handlekommunen, der fastsætter borgeren rådighedsbeløb.

Hvad angår kost er samme principper gældende for tilbud efter almenboliglovens paragraf 105.

Der er udarbejdet to modeller for opkrævning af egenbetalingen. I den ene model opkræver tilbuddet egenbetalingen. I den anden model overgår opkrævningen til handlekommunen. Begge modeller kan anvendes.

Uanset valg af model kræver det et godt samarbejde omkring information mellem leverandør og handlekommune. Så det er vigtigt, at leverandøren i god tid før overgangen til bruttotakster informerer handlekommune med oplysninger til huslejberegning, el og varme, samt kost. Ligesom det i model 1

---

⁷ Vejledningen udsendes august 2017.

er vigtigt, at handlekommunen i god tid meddeler tilbuddet, hvor meget der skal opkræves. Således sikres det, at beboerne kan opkræves rettidigt og eventuelt varsles for ændring i opkrævningen.

Oplysningerne vedr. el og varme skal svare til tilbuddets budget for el og varme, således opkrævningen kan svare til det budgetterede. Beboernes andel af mer- og mindreforbrug skal sendes til handlekommunen ved regnskabsafslutningen, så de kan foretage regulering for de enkelte beboere.

I forhold til kost er det i begge modeller tilbuddet, der regulerer borgerens betaling i forbindelse med fravær som følge af sygehusindlæggelser, ferie mv. Det er tilbuddets regler for tilbagebetaling, der er gældende.

Det er i begge modeller betalingskommunen, der kommer til at dække eventuel manglende betaling fra borgeren.

Ifølge bekendtgørelse nr. 1387 af 12. december 2006 er det kommunalbestyrelsen, der beslutter hvilke betalingsregler, der gælder for beboernes huslejebetaling ved ophør af leje. For Region Syddanmarks tilbud anvendes samme regler vedrørende ophør af beboernes huslejebetaling for tilbud drevet efter Serviceloven som anført i ovenstående afsnit om afregnings- og betalingsregler.

Model 1: Beregning og opkrævning udføres af tilbuddet – Fastsættelse og godkendelse af handlekommunen

Arbejdsgangen i modellen vil være følgende:

1) Alle kommuner indarbejder i budgetterne regler for borgernes egenbetaling. Reglerne skal afspejle serviceniveauet i den enkelte kommune og skal samtidigt beskrive, hvorledes borgerens betalingsformåen jf. SEL kan påvirke den egenbetaling, der skal opkræves hos borgeren. Det indebærer, at kommunerne skal tage hensyn til borgernes indtægtsgrundlag. Fx i form af et minimumsrådighedsbeløb.

2) Efter budgetternes vedtagelse informerer handlekommunen de tilbud, hvor handlekommunen har borgere boende, om reglerne for egenbetaling i beboerens handlekommune. Det bliver altså op til tilbuddene at administrere kommunernes forskellige regler.

3) Efter budgettet for tilbuddet er vedtaget, beregner tilbuddet bruttotaksten for opholdet på tilbuddet. Tilbuddets bruttotakst består af to dele:

Omkostninger vedrørende egenbetaling og nettotaksten. Bruttotaksten opgives til Tilbudsportalen.

Tilbuddene sender beregningen af egenbetaling på borgerniveau til godkendelse i handlekommunen. Nettotaksterne for den enkelte kommune findes ved at trække borgerens egenbetaling fra bruttotaksten. Derved kan nettotaksterne kommunerne skal betale være forskellige for hver enkel borger.

4) Det er en forudsætning for tilbuddets opkrævning af egenbetaling ved borgeren, at den kommunale godkendelse foreligger 14 dage før første opkrævning udsendes. I tilfælde af, at den ikke foreligger, opkræves bruttotaksten ved betalingskommunen budgetåret ud.

5) Ved den månedlige opkrævning af egenbetaling sikrer tilbuddet, at opkrævningen hos borgeren af egenbetaling ikke overstiger handlekommunens grænse for det beløb, der kan opkræves som egenbetaling. Opkrævningen af borgerens egenbetaling sker aconto med korrektioner for forrige måneds forbrug (eksempelvis manglende mad). I tilfælde af, at egenbetalingen overstiger handlekommunens grænse faktureres det overskydende beløb til betalingskommunen. Det fremgår klart af fakturaen, at det vedrører egenbetaling.

6) Tilbuddet sender den månedlige opkrævning af taksten til handlekommunen. På fakturaen skal bruttotaksten og det beløb, som kommunen faktisk skal betale fremgå. Det beløb, som kommunen faktisk skal betale, er reelt set en nettotakst, da egenbetalingen i første omgang er et mellemværende

ml. borgeren og botilbuddet. Betalingskommunens regnskabskontrol sker via tilbuddets takstopgørelse (pkt. 3).

7) Hvis borgeren ønsker at klage over egenbetalingen og rådighedsbeløbet skal klagen sendes til handlekommunen.

Model 2: Beregning udføres af tilbuddet – Fastsættelse og opkrævning af handlekommunen

Arbejdsgangen i modellen vil være følgende:

- 1) Alle kommuner indarbejder i budgetterne retningslinjer for borgernes egenbetaling for boligen og madserviceordning. Betalingen skal afspejle serviceniveauet i den enkelte kommune og skal samtidigt beskrive, hvorledes borgerens betalingsformåen jf. SEL kan påvirke den egenbetaling, der skal opkræves hos borgeren. Det indebærer, at kommunerne skal tage hensyn til borgernes indtægtsgrundlag. F.eks. i form af et minimumsrådighedsbeløb.
- 2) Tilbuddet beregner bruttotaksten for tilbuddet, der opgives til Tilbudsportalen (beregningen foretages i praksis ofte centralt). Tilbuddet fastsætter samtidig pris for de valgfrie serviceydelser.
- 3) Tilbuddet sender oplysninger som er nødvendige for beregningen af opholdsbetalingen f.eks. driftsomkostninger til ejendomme, kvadratmeter fordeling o.l. til handlekommunen. Tilbuddet sender priserne for de valgfrie serviceydelser til handlekommunen.
- 4) Handlekommunen laver beregning af husleje mv. samt træffer afgørelse om borgens egenbetaling for boligen og madservice med udgangspunkt i oplysningerne fra tilbuddet, handlekommunens serviceniveau og niveau for rådighedsbeløbet størrelse.
- 5) Handlekommunen foretager den månedlige opkrævning af borgeren for boligen, el og varme og madserviceordning. Opkrævningen af borgerens egenbetaling sker aconto med korrektioner for forrige måneds forbrug (eksempelvis afmelding af madserviceordning). Tilbuddet giver månedligt handlekommunen besked om borgernes evt. afmelding af madserviceordning.
- 6) Tilbuddet sender den månedlige opkrævning af bruttotaksten til betalingskommunen.
- 7) Tilbuddet sender månedlige opkrævninger af valgfrie serviceydelser til borgerne evt. i form af aconto betalinger.
- 8) Hvis borgeren ønsker at klage over afgørelsen om egenbetalingen, herunder fastsættelse af rådighedsbeløbet skal klagen sendes til handlekommunen.

Oplysningsskema til fastsættelse af borgernes egenbetaling for husleje, el/varme og madservice efter SEL § 83, stk. 1 nr. 3 og beregning af borgerens minimumsrådighedsbeløb.

Der udarbejdes et oplysningsskema med henblik på at lette arbejdet med at udveksle oplysninger mellem tilbud og handlekommunen.

Handlekommunen skal bruge oplysningerne til at fastsætte borgernes egenbetaling for husleje, el/varme og madservice efter SEL § 83, stk. 1 nr. 3 og beregne borgerens minimumsrådighedsbeløb.

I forhold til borgere, der bor i tilbud efter Almenboliglovens § 105, skal tilbuddet kun oplyse om udgifter til madservice efter SEL § 83, stk. 1 nr. 3 – medmindre handlekommunen også ønsker flere oplysninger til fx beregning af minimumsrådighedsbeløb, hvis en sådan ordning, i en given kommune, måtte gælde for borgere i § 105 tilbud. Dette aftales individuelt mellem handlekommune og tilbud.

Der udfyldes et oplysningsskema for hver borger, da der i et tilbud kan være forskel på, hvad borgerne individuelt skal opkræves.

Handlekommunerne opfordres til selv at kontakte tilbuddet for at få de fornødne oplysninger. Der er udarbejdet et oplysningsskema, og det anbefales, at tilbuddet anvender dette oplysningsskema for at skabe ensartethed i oplysninger og praksis ved formidling af disse oplysninger. Oplysningerne kan forespørges hos driftsherrerne fra den 1. oktober 2017. Data leveres til handlekommunerne senest den 1. november 2017.

Delegationsaftaler:

Beregningen og opkrævningen af egenbetalingen følger handlekommuneforpligtelsen, så hvis den er delegeret, så følger den med delegationen.

En kommune kan iht. retssikkerhedslovens § 9, stk. 9, aftale med opholdskommunen (bopæl), at denne varetager hele eller dele af opgaveudøvelse efter serviceloven. Opholdskommunen bliver med en sådan aftale handlekommune for borgere.

Retssikkerhedslovens § 9, stk. 6, giver en handlekommune mulighed for at indgå aftale med en tidligere opholdskommune om, at den tidligere opholdskommune har handleforpligtelsen for borgeren – en sådan aftale kræver borgerens samtykke. I disse tilfælde er det hele handleforpligtelsen, der flyttes.

Det bemærkes, at en eventuel aftale om, at tilbuddet står for opkrævning af borgerens egenbetaling, ikke er at betragte som en delegationsaftale.

Kostordninger og omkostningsbaserede takster:

Der findes et utal af kostordninger på de forskellige tilbud. De mange forskellige ordninger kan give udfordringer, både i forhold til opkrævning hos borgerne, i forhold til beregning af de omkostningsbaserede takster og i forhold til det budget, som tilbuddet skal have.

I anerkendelse af disse udfordringer er der på www.socialsekretariatet.dk oprettet en side, hvor som beskriver nogle af disse udfordringer samt og idéer til løsningen af disse.

Beboerbetalning på tilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110

Der er den 4. november 2016 indgået aftale mellem regeringen (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om revision af servicelovens voksenbestemmelser. Heraf indgår aftale om forenkling af reglerne for egenbetaling for ophold i botilbud efter §§ 109 og 110. Af aftalen fremgår følgende:

- Der fastsættes én national sats for egenbetaling for ophold på kvindekrisecenter (§ 109) og én national sats for ophold på forsorgshjem (§ 110). Derudover etableres hjemmel til, at opkrævningen kan foretages forud.
- Det bemærkes, at borgerne fortsat har mulighed for at ansøge handlekommunen om en reduktion eller bortfald af borgerens egenbetaling, såfremt særlige årsager gør sig gældende, fx at borgeren samtidig opretholder egen bolig, ikke har nogen indtægt mv.

Aftalepartierne er enige om, at ændringerne skal træde i kraft 1. januar 2018.

Den nye bekendtgørelse, hvori forenkling af reglerne for egenbetaling for ophold i botilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110 beskrives, forventes offentliggjort i 2017. Der henvises til den nye bekendtgørelse ift. håndtering af beboerbetalning på tilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110.

Ejendomsudgifter

Det har ikke været muligt at gennemføre helt ensartede principper for dette område. Det er imidlertid afgørende, at den enkelte udbyder sikrer, at der ikke sker dobbeltindregning af udgifterne.

Her placeres omkostninger til normal indvendig vedligehold samt omkostninger til opvarmning, el, ejendomsskat, vand og forsikringer, der ikke betales af beboerne.

Derudover skal alle udgifter til bygningsvedligeholdelse over en årrække indregnes i taksterne. Dette kalkuleres efter driftsherrens regler. Ekstern husleje kan medtages. Der kan ikke medtages intern husleje, idet man skal anvende forrentning og afskrivning af bygningerne.

Reguleringer i forhold til tidligere år

Over- og underskud opgøres på baggrund af det omkostningsbaserede budget, der ligger til grund for takstberegningen, sammenholdt med årets regnskab for levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Håndtering af eventuelt overskud

Den del af et eventuelt overskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten i form af en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, overskuddet vedrører.⁸

Overskud på op til 5 pct. kan hensættes til senere brug inden for samme ledelsesområde/ center.

- Hensatte overskud skal anvendes inden for 5 år efter det år, overskuddet vedrører. Eventuelle uforbrugte hensatte midler efter 5 år indregnes i taksten.
- Hensatte overskud kan anvendes til at dække underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende på rammeaftaletilbud inden for samme ledelsesområde/ center.⁹

Håndtering af eventuelt underskud

Underskud på op til 5 pct. kan for kommunale og regionale driftsherrer ikke indregnes i taksten, men skal f.eks. dækkes ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme ledelsesområde/ center.¹⁰

Den del af et eventuelt underskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten i form af et tillæg senest 2 år efter det år, underskuddet vedrører.

I tilfælde af huslejetab i almene boliger indgår dette på lige fod med andre udgifter i tilbuddets regnskab.

Hvis en person er indskrevet i et midlertidigt botilbud og bevarer sin egen bolig under opholdet, skal huslejebetaling, herunder lys og varme, betales af betalingskommunen, jf. bekendtgørelse nr. 1387 af 12. december 2006.

Af bilag 18 ses beregningseksempler ift. model for håndtering af over- underskud mellem årene, jf. ovenstående.

Såfremt der helt ekstraordinært vurderes en mere hensigtsmæssig model i forhold til håndtering af over- underskud mellem årene, vil en sådan model skulle anbefales af KKR.

---

⁸ Der er udarbejdet et vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster "Efterregulering af over- eller underskud i taksterne, se bilag 18. I notatet er givet en række konkrete eksempler på håndtering af sådanne tilfælde, ligesom der er beskrevet principper for regnskabsaflæggelse.

⁹ Ledelsesområde defineres som niveauet over tilbud/ enhed.

¹⁰ Ledelsesområde defineres som niveauet over tilbud/ enhed.

Særligt ift. håndtering af eventuelt overskud eller underskud ved lukning af tilbud samt overtagelse af tilbud

Lukning af kommunale tilbud:

Hensatte overskud bringes i anvendelse ift. finansiering af merudgifter ved lukning af tilbud. Hvis lukningen af et tilbud inden for et center/ledelsesområde giver underskud, skal der efterreguleres for tilbuddets andel af et over-/underskud, der ligger over 5 procent af centerets samlede over- eller underskud jf. eksempel nedenfor.

Eksempel 1: Akkumuleret underskud over 5% og lukning af Enhed 1

Regel ift. ekstraopkrævning ved lukning: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat over 5%

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-38.000	-78.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	500	-500	2.000	2.000
Overførsel fra tidligere år	500	-500	2.500	2.500
Akkumuleret resultat	1.000	-1.000	4.500	4.500
% af Budget	5,0%	-5,0%	11,3%	5,6%
Videreføres i driften år +1	0	0	0	4.000
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	375
Ekstraopkrævning ifm lukning	125	0	0	125

Eksempel 2: Akkumuleret overskud over 5% og lukning af Enhed 1

Regel ift. ekstraopkrævning ved lukning: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat over 5%

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-42.000	-82.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	500	-500	-2.000	-2.000
Overførsel fra tidligere år	500	-500	-2.500	-2.500
Akkumuleret resultat	1.000	-1.000	-4.500	-4.500
% af Budget	5,0%	-5,0%	-11,3%	-5,6%
Videreføres i driften år +1	0	0	0	-4.000
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	-375
Ekstraopkrævning ifm lukning	-125	0	0	-125

Lukning af regionale tilbud:

Underskud op til 5 % af budgettet for den selvstændige økonomiske enhed, som tilbuddet er en del af, dækkes ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme ledelsesområde/ center.¹¹

Underskud over 5 % af budgettet for den selvstændige økonomiske enhed, som tilbuddet er en del af finansieres ved, at Region Syddanmark gennemfører besparelser på andre sociale tilbud i samme størrelsesorden, som underskuddet over 5 % af budgettet for den selvstændige økonomiske enhed.¹² Beregningseksempler ses nedenfor. Nedenfor ses desuden eksempel på lukning af en selvstændig økonomisk enhed her.

Hensatte overskud bringes i anvendelse ift. finansiering af merudgifter ved lukning af tilbud.

Håndtering af underskud ved lukning af afdeling inden for en økonomisk enhed

Nedenfor vises to mulige eksempler på underskudsdekning ved lukning af afdeling inden for en selvstændig økonomisk enhed.

a) Lukning af afdeling 3. Den økonomiske enheds samlede underskud er under 5 %. Hele underskuddet ved lukningen af en afdeling bliver dækket af den økonomiske enhed.

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Afdeling 1	Afdeling 2	Afdeling 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-38.000	78.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	500	-500	2.000	2.000
Overførsel fra tidligere år	0	-500	2.500	2.000
Akkumuleret resultat	500	-1.000	4.500	4.000
% af Budget	2,5%	-5,0%	11,3%	5,0%
Videreføres i driften år +1				4.000
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	0
Ekstraopkrævning ifm lukning	0	0	0	0
Dækkes af andre økonomiske enheder				0

¹¹ Driftsherrerne i Syddanmark kan beholde op til fem procent af et eventuelt overskud. Overskuddet kan anvendes til dækning af underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende indenfor driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud inden for samme ledelsesområde/ center.

¹² Såfremt der er tale om et overskud ved lukning af et tilbud behandles dette på samme måde, blot med modsat fortegn

b) Lukning af afdeling 3. Den økonomiske enheds samlede underskud er over 5 %. Underskuddet under 5 % bliver dækket af den økonomiske enhed (4 mio kr.). Underskud over 5 % skal dækkes af andre økonomiske enheder (0,5 mio. kr.) og skal fordeles forholdsmæssigt ud fra budgettet på de øvrige økonomiske enheder.

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Afdeling 1	Afdeling 2	Afdeling 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-38.000	78.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	500	-500	2.000	2.000
Overførsel fra tidligere år	0	-500	3.000	2.500
Akkumuleret resultat	500	-1.000	5.000	4.500
% af Budget	2,5%	-5,0%	12,5%	5,6%
Videreføres i driften år +1				4.000
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	0
Ekstraopkrævning ifm lukning	0	0	0	0
Dækkes af andre økonomiske enheder				500

Håndtering af underskud ved lukning af en økonomisk enhed

Underskud ved lukning af en selvstændig økonomisk enhed skal fordeles forholdsmæssigt ud fra budgettet på de øvrige økonomiske enheder som beskrevet i model a nedenfor.

Såfremt der vurderes en mere hensigtsmæssig model i den konkrete situation, vil en sådan model skulle anbefales af KKR

a) Lukning af selvstændig økonomisk enhed D. De andre økonomiske enheder dækker underskuddet forholdsmæssigt ud fra den budgetmæssige andel

Mio. kr.	Økonomisk Enhed A	Økonomisk Enhed B	Økonomisk Enhed C	Økonomisk Enhed D	I alt
Omkostningsbudget	80.000	100.000	90.000	60.000	330.000
Indtægter	-83.000	-102.000	-88.000	-50.000	-323.000
Omkostninger	81.000	98.000	90.500	54.000	323.500
Årsresultat	-2.000	-4.000	2.500	4.000	500
Overførsel fra tidligere år	1.500	0	0	1.000	2.500
Akkumuleret resultat	-500	-4.000	2.500	5.000	3.000
% af Budget	-0,6%	-4,0%	2,8%	8,3%	0,9%

Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	0	0
Dækkes af andre økonomiske enheder	1.481	1.852	1.667		5.000
Samlet videreføres i driften år +1	981	-2.148	4.167	0	3.000

* Hvis der efter en forholdsmæssig fordeling af underskuddet ved lukning opstår et underskud over 5% på en økonomisk enhed, vil underskuddet over 5 % for denne økonomiske enhed blive efterreguleret i taksterne år +2.

Overtagelse af tilbud

Ved overtagelse af tilbud skal tilbuddets andel af over- eller underskud følge med tilbuddet til den nye driftsherre. jf. eksempel nedenfor.

Eksempel ved overtagelse af tilbud

Eksempel 1: Akkumuleret underskud over 5% og overdragelse af Enhed 1

Regel ift. overdragelse af underskud ved overtagelse af tilbud: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat i alt

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-38.000	-78.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	500	-500	2.000	2.000
Overførsel fra tidligere år	500	-500	2.500	2.500
Akkumuleret resultat	1.000	-1.000	4.500	4.500
% af Budget	5,0%	-5,0%	11,3%	5,6%
Videreføres i driften år +1	0	0	0	3.375
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	0
Ekstraopkrævning ifm overtagelse	1.125	0	0	1.125

Eksempel 2: Akkumuleret overskud over 5% og overdragelse af Enhed 1

Regel ift. overdragelse af overskud ved overtagelse af tilbud: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat i alt

Mio. kr.	Samlet økonomisk enhed			
	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-42.000	-82.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500

Årsresultat	500	-500	-2.000	-2.000
Overførsel fra tidligere år	500	-500	-2.500	-2.500
Akkumuleret resultat	1.000	-1.000	-4.500	-4.500
% af Budget	5,0%	-5,0%	-11,3%	-5,6%
Videreføres i driften år +1	0	0	0	-3.375
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	0
Ekstraopkrævning ifm overtagelse	-1.125	0	0	-1.125

Overhead

Her medregnes omkostningerne til direkte og indirekte overhead. Denne post skal dække en andel af løn til rådhuspersonale, politikere, kontorfaciliteter, kurser osv. til denne personalegruppe. Posten kan indregnes i taksterne for 2018 med et overheadtillæg

Overheadprocenten fastsættes af den enkelte udbyder, dog med en maksimumgrænse på 4,4 %.

Overhead på særforanstaltninger/ enkeltmandsprojekter følger samme princip

- Overhead beregnes af:
- Løn
- Administration
- Udvikling afsat i driftsbudgettet
- Indtægter
- Øvrige driftsudgifter
- Ejendomsudgifter og husleje
- Puljer
- Forrentning og afskrivninger
- Opsparede tjenestemandspensioner.

Tilsyn

De faktiske omkostninger til tilsyn indregnes.

Omkostninger til afskrivning og andre kapitalomkostninger

Der er tale om følgende omkostninger:

- Afskrivninger:
- Omkostninger til afskrivning af bygninger, inventar, busser osv.
- Andre kapitalomkostninger:
- Forrentning af faste aktiver og andre mellemværender.

Indregningen af afskrivningerne sker konkret ud fra de budgetterede afskrivninger i det omkostningsbaserede budget. Ejendomsværdien for det enkelte tilbud i 2004 lægges til grund for afskrivningen. Dette betyder, at taksten for år 2018 skal indeholde afskrivninger af aktiver, der:

- Fremgår af delingsaftalen
- Er anskaffet siden opgørelsestidspunktet i delingsaftalen
- Forventes anskaffet inden udgangen af år 2018.

For bygninger opført før 1. januar 1999 lægges ejendomsværdien for 2004 til grund for afskrivningen. For bygninger opført eller erhvervet efter 1. januar 1999 tages udgangspunkt i købsprisen. Derudover foretages regulering i tilfælde af nyinvesteringer.

Et aktivs aktuelle værdi beregnes ved at trække den aktuelle værdi af afskrivningerne fra den oprindelig aktiverede værdi.

Konkret anvendes følgende kriterier:

- Renten til beregning af forrentning i 2018 fastlægges af den enkelte udbyder, men kan dog maksimalt være renten på et 20-årig fastforrentet inkonvertibelt lån i KommuneKredit pr. 31. marts 2017. Renten på dette lån er 1,47% p.a.
- Beregningsgrundlag for forrentningen er aktivers eller andre mellemværenders værdi budgetåret før, hvilket for 2018, vil sige værdien pr. 1.1.2018. Hertil kan tillægges værdien af nyanskaffelser i budgetåret, hvor forrentningen beregnes fra ibrugtagningstidspunktet. Hvis dette ikke gøres indgår nyanskaffelser i beregningsgrundlaget for forrentningen i de efterfølgende år.
- Bygninger afskrives over 30 år. For bygninger ibrugtaget før 1/1 2004, starter afskrivningsperioden den 1/1 2004. For bygninger ibrugtaget efter 1/1 2004 starter afskrivningsperioden fra ibrugtagningstidspunktet.
- Grunde skal ikke afskrives, men skal forrentes med samme rente som ovenfor.
- Når en kommune overtager et regionalt tilbud er det ejendomsværdien på overtagelsestidspunktet, der skal anvendes i takstberegningen og tilsvarende, hvis regionen overtager et kommunalt tilbud.
- Andre aktiver med en anskaffelsessum over 100.000 kr., og en levetid på mere end et år afskrives efter driftsherres regler på området og forrentes med samme rente som ovenfor. Det skal sikres, at udgifter kun finansieres én gang så anskaffelser ikke både kan indregnes i driftsregnskabet og samtidig indregnes med forrentning og afskrivning i taksten.
- Byggeprojekter aktiveres efter driftsherres regler på området
- For almennyttige boliger skal servicearealernes afskrivning og forrentning indgå i taksten. Afskrivning og forrentning af boligdelen finansieres via huslejebetalingen og skal derfor ikke indgå i taksten.

Centralisering af driftsudgifter:

Udgifter, som bogføres centralt, men som vedrører driften, kan håndteres på flere måder:

1. Der kan laves en abonnementsordning, hvor der betales et abonnement for levering ydelserne. Ved en abonnementsordning skal det sikres, at den inden for kortere årrække hverken giver over- eller underskud. Endvidere skal sikres sammenhæng mellem udgifterne til abonnement og de faktiske leverede ydelser.
2. Der oprettes en centralt kontoplan som muliggør, at udgifterne kan bogføres ud på de enkelte tilbud. Der er således tale om at lave en central kontoplan, der matcher kontoplanen for institutionsniveauet med de arter, der er relevant for områder, der er centraliseret. De udgifter, der bogføres ud på det enkelte sted, skal enten direkte kunne henføres til stedet eller henføres til en fordelingsnøgle, som sikre sammenhæng mellem de bogførte udgifter og de faktisk leverede ydelser.

Udgifter der kan håndteres på ovennævnte måder, at er nok især udgifter til forbrugsafgifter, IT, telefoni og vedligeholdelse mv. I forhold til centralisering af administration kan en tredje metode anvendes:

3. Udgifterne til den administration, som er direkte relateret til driften, konteres på konto 5. Denne administration fastlægges som udgangspunkt, som de opgaver, der tidligere har været placeret på tilbuddet. Udgifterne til løsning af disse opgaver har således tidligere været en del af tilbuddenes driftsomkostninger og derfor ikke har været en del af overhead. Udgifterne kan til brug for takstberegningen, fordeles ud på tilbud i forhold til en fordelingsnøgle, som sikre sammenhæng mellem ydelserne og de omkostninger, der indregnes i taksterne på de enkelte steder. Fordelingen kan f.eks. ske på baggrund af pladsantal, budgetstørrelse, tidsregistrering eller lignende.

I forhold til medarbejdere, der laver både "central" og "decentral" administration skal der ske en fordeling af udgifterne mellem de to områder på baggrund af en kvalificeret vurdering, der igen sammenhæng mellem omkostninger og ydelser.

Håndtering af byggesager

Udbyderen skal agere rettidigt i forhold til at informere handlekommuner og betalingskommuner om anlægsplaner, såvel nybyggeri som ombygning, der kan påvirke den fremtidige takst, på lige fod med andre planer om ændringer i serviceniveau. Derudover behandles takstændringer som følge af byggesager på samme måde som alle øvrige takstændringer.

Hensættelser til tjenestemandspension 2018

For forsikrede tjenestemænd anføres forsikringspræmien, mens omkostningerne til ikke forsikrede tjenestemandspensioner i 2018 fastsættes til 20,3 % af den pensionsgivende løn til den enkelte tjenestemand. Der skal korrigeres for de beløb, som allerede er indregnet i forbindelse med delingsaftalerne ved kommunalreformen.

Pensionsforpligtigelsen skal aktuariemæssigt opgøres mindst hvert 5. år. Hensættelserne på balancen skal herefter op- eller nedskrives, så den bogførte værdi svarer til den aktuariemæssige værdi. Op- og nedskrivningerne modposteres på balancen og føres derfor ikke tilbage til taksten.

I henhold til "Lov om tjenestemænd i folkeskolen" (den lukkede gruppe) af 17. september 1998 betaler staten udgiften til tjenestemænd ansat før 1.4.1992, og der kan derfor ikke indregnes hensættelser til tjenestemænd i de omkostningsbaserede takster på specialundervisningsområdet. For de i § 2 stk. 4 nævnte undtagelser, hvor den enkelte kommune afholder udgifterne, kan disse medtages. Enten kan udgifterne medtages som de faktiske udgifter i året eller som 3 % af lønudgiften til tjenestemænd i den lukkede gruppe, som en forsikringspræmie. Når der først er valgt at indregne 3 % kan man ikke efterfølgende gå tilbage og vælge de faktiske udgifter."

Belægningsprocent

Belægningsprocenten fastsættes på baggrund af den forventede aktivitet i tilbuddet.

Der kan ved fastlæggelse af belægningsprocenten tages et gennemsnit af de sidste to års belægningsprocenter suppleret med en konkret vurdering. Afviges der væsentlig fra dette, begrundes afvigelsen. Belægningsprocenterne bør maksimalt være 100 %, idet permanent overbelægning bør medføre korrektion af det normerede antal pladser.

Takstberegning på specialundervisningstilbud, hvor eleverne bor på skolen (kostskoler)

På specialundervisningstilbud, hvor eleverne som hovedregel indskrives for et år af gangen, og hvor eleverne bor på skolen, beregnes taksten for henholdsvis undervisningstilbuddet og døgntilbuddet på grundlag af 11 måneder. Skoleåret starter den 1. august og slutter den 30. juni. Juli er betalingsfri.

På tilbud for børn og unge med sociale problemer, SEL § 67, stk. 1, hvor der er en intern skole, men hvor de unge får ophold på et hvilket som helst tidspunkt af året, følges de almindelige takstberegningsregler for såvel undervisningstilbuddet som døgntilbuddet, hvor taksten beregnes pr. døgn/dag på grundlag af 365 dage i året.

Indtægtsdækket virksomhed

Indtægtsdækket virksomhed, som fx. ydelser, der leveres til VISO, konsulentytelser og projekter mv., skal ikke indgå i takstberegningsgrundlaget, da ydelserne ikke skal finansieres via taksterne.

Finansiering af befordring til og fra dagtilbud og specialundervisningstilbud

Taksten skal som udgangspunkt indeholde alle delydelser i "tilbudspakken", dog undtaget befordring, jf. BEK 483 af 19. maj 2011. Disse udgifter skal afholdes af den enkelte betalingskommune. Det er op til den enkelte udbyder og handlekommunerne at aftale kørselsordninger, herunder om udbyder etablerer fælles kørselsordninger samt hvordan den enkelte kørselsordning konkret beregnes, hvordan aftalen kan opsiges m.v. Det afgørende er, at befodringsudgiften afholdes særskilt for hver enkelt borger, samt at handlekommunerne for hver enkelt borger tager stilling til, om man ønsker at indgå i kørselsordninger eller selv ønsker at varetage kørslen. Reglen gælder for såvel tilbud efter serviceloven som for specialundervisningstilbud.

Hvis driftsherren selv varetager hele det administrative arbejde i forbindelse med en kørselsordning, kan der beregnes overhead op til den maksimale generelle overheadprocent. Hvis leverandøren af kørselsordningen helt eller delvist administrerer kørselsordningen, skal overheaden reduceres tilsvarende. Det er en forudsætning, at udgiften til administration af kørsel kun afholdes én gang og maksimalt med den generelle overheadprocent.

Driftsherren fremsender en afregning for kørslen sammen med den øvrige afregning.

Objektiv finansiering af særlige tilbud

Der er objektiv finansiering af enkelte lands- og landsdelsdækkende tilbud i Syddanmark. Det drejer sig om den sikrede institution Egely i Middelfart samt specialskolen, Center for Høretab. Der henvises til Bekendtgørelse om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v. af den 24. juni 2014. samt bekendtgørelse nr. 419 af 29. april 2014 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Bilag 18: Vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster

Model for indregning af overskud eller underskud i taksterne

Overskud op til 5 procent kan overføres indenfor samme ledelsesområde/center. Mens underskud op til 5 % kan overføres eller dækkes ind via tidligere overskud indenfor samme ledelsesområde/center. Overføres overskud/underskud indenfor samme ledelsesområde/center efterreguleres som hidtil. Se eksempler på regulering nedenfor; eksempel 1-3.

Håndtering af reglen om anvendelse af overskud indenfor 5 år:

Der kan etableres et system til håndtering af opsparede overskud indenfor samme ledelsesområde/center. Overskuddet anvendes indenfor samme ledelsesområde/center.

Så længe puljen er under 5 % af ledelsesområdet/centers ramme er der ikke behov for efterregulering og indenfor samme ledelsesområde/center kan midlerne anvendes efter behov. Akkumuleres puljen til mere end 5 %, laves en efterregulering på den del af puljen, som ligger ud over 5 %.

Beskrivelser ift. indregning af overskud eller underskud i taksterne:

Udgangspunktet for modellen er det samlede faktiske provenu i regnskabsåret, hvilket er det samlede antal belagte dage gange de relevante takster. Dette holdes op mod det omkostningsbaserede regnskab. Forskellen mellem det faktiske provenu og det omkostningsbaserede regnskab udgør over- eller underskuddet. Der skal derefter tages stilling til, hvad der skal genbevilges i det efter følgende regnskabsår samt hvad der skal indgå i takstberegningen år 2 efter regnskabet. Jf. de beskrevne regler.

Modellen tager udgangspunkt i, at tilbuddene styres i forhold til deres driftsbudget og ikke i forhold til tilbuddenes samlede omkostninger og takstindtægter. Når det drejer sig om forskellen mellem tilbuddenes budget og regnskab anvendes "mindreforbrug" og "merforbrug". Mens "overskud" og "underskud" anvendes for forskellene mellem takstprovenuet og det omkostningsbaserede regnskab.

Modellen er delt i 2:

I den **første del** beregnes det samlede over- eller underskud reguleret for overførsler fra foregående år. Dette er i tabel 1 vist fra A1 til A5.

- Det samlede provenu fremgår af regnskabet, såfremt der foretages intern afregning. Såfremt der ikke foretages intern afregning, kan provenuet beregnes som antallet af belægningsdage gange med den takst, der er opkrævet. **A1 i tabel 1.**
- Det faktiske afregningsgrundlag er det beløb, der skulle være opkrævet i forhold til det faktiske regnskab for året. Dette kan opgøres ved at benytte skabelonen til beregning af taksten med indsættelse af de endelige regnskabstal i stedet for budgettal. Dette er **A2 i tabel 1.**
- Der skal korrigeres for overførsler fra foregående år. Mindreforbrug, der er overført fra tidligere år, skal trækkes ud, da der er betalt for det én gang og modsat skal merforbrug fra tidligere år lægges til, da der ikke er betalt dette. Dette er **A3 i tabel 1**
- **A2 + A3** er det samlede regulerede regnskab inkl. overførsler fra året før. **Dette er A4 i tabel 1.**
- A5: Forskellen mellem A1 og A4 er det samlede korrigerede over- eller underskud. Er beløbet positivt er der opkrævet for meget og er det negativt er der opkrævet for lidt.

I **andet del** beregnes, hvad taksterne skal reguleres med i år 2, når der korrigeres for overførsel af tilbuddenes mer- og mindreforbrug til det følgende budget år.

- Den enkelte driftsherre kan i de efterfølgende budgetår genbevilge tilbuddets mer-/mindreforbrug i henhold til egne regler. Det skal dog være i overensstemmelse med reglerne i

rammeaftalen. Underskud op til 5 % skal dækkes ind via effektiviseringer(overførsel) eller opsparede overskud fra tidligere år. **Dette er A6 i tabel 1.**

- Den del af det korrigerede overskud, der ikke genbevilges, skal indregnes i takster senest 2 år efter. Underskud skal være over 5 % for at kunne indregnes i taksterne. Dette er forskellen mellem A5 og A6 som er lig A7 i tabel 1. Er A7 positiv skal taksterne i år 2 nedreguleres og omvendt. Det bør bemærkes, at for de driftsherrer, der selv bruger en del af pladserne, vil de budgetmæssige konsekvenser være et mindre beløb end i A7. Idet de eksterne indtægterne kun påvirkes med den andel af pladserne, der sælges og dermed ikke med det fulde beløb i A7.

Tabel 1: Beregning af over- og underskud.		
Bemærkning	Forklaring	Henvisning
Samlet faktisk provenu	Samlede takst indtægter, hvis der anvendes intern afregning alternativt kan anvendes takst gange faktiske belægningsdage	A1
Faktisk afregningsgrundlag	Det omkostningsbaserede regnskab. Takst skabelonen kan med fordel anvendes.	A2
Mer/mindreforbrug som er overført fra foregående år	Mindreforbrug (-) som er overført fra tidligere år skal trækkes ud, da der er betalt for dem og modsat skal merforbrug(+) fra tidligere år lægges til, da der ikke er betalt dette	A3
Det faktisk korrigerede regnskab, der skal indgå i beregningen	Regnskab minus overskud fra foregående år.(+ -) Regnskab plus underskud overskud fra foregående år. (--)	A4=A2+A3
Samlet regulering inkl. overførsler fra året før.	Overskud = plus Underskud = minus	A5=A1-A4
Tilbuddets mer- eller mindreforbrug, der genbevilges i følgende budgetår eller afsættes på en centralpulje. Ved merforbrug skal 5 % findes via effektiviseringer(overførsel eller opsparede midler.	Overføres til følgende budgetår Mindreforbrug (+) trækkes ud Merforbrug (-) lægges til	A6
Rest overføres til takstberegningen år 2 efter regnskabet	Er a7 plus skal taksten reduceres og modsat er den negativ skal taksten forhøjes på baggrund af overførslen	A7=A5-A6

Nedenfor er der givet en kort vejledning til de enkelte punkter samt en række eksempler på konkrete beregninger.

Vejledning til indberetning

A1: Det samlede provenu vil fremgå af regnskabet, når der foretages intern afregning. Alternativt kan provenuet beregnes som antallet af belægningsdage gange med de anvendte takster.

A2: Udgangspunktet for beregningen af det faktiske afregningsgrundlag er regnskabstallene for driften, som indtastes i den skabelon, der er afvendt til takstberegningen.

Hensættelse til tjenestemandspensioner Indregnes med de faktiske hensættelser eller udgifterne til forsikring, der skal dog korrigeres for de beløb, der allerede er indregnet i delingsaftalen.

Mer- og mindreforbrug fra år -2, som skal indregnes i taksterne, medtages ligeledes.

Til forrentning og afskrivning anvendes ligeledes tallene for beregning af taksterne. Det betyder, at renten er den samme, som ved beregningen af taksterne. Der skal dog korrigeres for driftsudgifter, der konverteres til anlægsudgifter. Større anskaffelser finansieret over driften må ikke tælle med 2 gange i takstberegningen. Hvis anskaffelsen af for eksempel en bus indgår i de følgende års takster med forrentning og afskrivning, må den ikke også indgå i anskaffelsesårets driftsregnskab med anskaffelsesudgiften, men alene med dette års forrentning og afskrivning. Ligeledes skal der korrigeres, hvis der er fundet fejl i forrentning og afskrivning.

Overhead og udviklingspulje skal indregnes på baggrund af de faktiske udgifter.

A3: Der korrigeres for mer-/mindreforbrug fra tidligere år, som er overført. Mindreforbrug fra året før skal trækkes ud, da der er betalt for dem og modsat skal merforbrug lægges til, da der ikke er betalt dette.

A4: Det faktiske afregningsgrundlag reguleret for overførsler fra foregående år.

A5: Den samlede regulering er forskellen mellem A1 og A4. Er der plus er der opkrævet for meget, og er der minus, er der opkrævet for lidt.

A6: På baggrund af tilbuddenes driftsregnskab fastsættes i henhold til kommunens/regionens overførselsregler hvad, der skal overføres til det følgende års budget enten til tilbuddet eller til en centralpulje.

A7: Forskellen mellem A5 og A6 skal indregnes i taksterne 2 år efter.

Eksempler på konkrete beregninger

1. Der er et samlet overskud på 400.000 kr., men tilbuddet har et overskud på 400.000 kr., der overføres til følgende budgetår. Overskuddet har derfor ingen konsekvenser for takstberegningen i år 2.		
Del 1:		
A1	Samlet provenu (10.400 dage * 1000)	10.400.000
A2	Faktisk afregningsgrundlag ud fra regnskabet	10.000.000
A3	- Overførsel fra forrige budgetår	0
A4	= Reguleret afregningsgrundlag (A2+A3)	10.000.000
A5	Reguleret overskud (A1-A4)	400.000
Mellem regning – beregning af tilbuddets overførsel		
M	Tilbuddets budget	9.000.000
M	- Tilbuddets regnskab	8.600.000

M	-	Mindreforbrug	400.000
<u>Del 2</u>			
A6		Mindreforbrug, der genbevilges	400.000
A7	-	Regulering af taksten i år 2 (A5-A6)	0.000

2. Der er et samlet overskud på 200.000 kr., men tilbuddet har et mindreforbrug på 400.000 kr., der overføres til følgende budgetår. Der overføres derved mere end overskuddet, hvorfor den skal ske en opregulering af taksterne i år 2 med 200.000 kr.

<u>Del 1:</u>			
A1		Samlet provenu (9.600 dage * 1000)	9.600.000
A2		Faktisk afregningsgrundlag ud fra regnskabet	9.400.000
A3	-	Overførsel fra forrige budgetår	0
A4	=	Reguleret afregningsgrundlag (A2+A3)	9.400.000
A5		Reguleret overskud (A1-A4)	200.000
<u>Mellem regning – beregning af tilbuddets overførsel</u>			
M		Tilbuddets budget	9.000.000
M	-	Tilbuddets regnskab	8.600.000
M	-	Mindreforbrug	400.000
<u>Del 2</u>			
A6		Mindreforbrug, der genbevilges	400.000
A7	-	Regulering af taksten i år 2 opskrives(A5-A6)	-200.000

3. Tilbuddet har et merforbrug på 400.000 kr., heraf overføres 300.000 kr. til næste års drift. Provenuet er på 20.000.000 kr., og det faktiske afregningsgrundlag er på 20.400.000 kr., samtidig har der været en overført et merforbrug fra forrige budget år på 200.000 kr. Dermed bliver det regulerede underskud på 600.000. Taksterne i år skal således opskrives med 300.000 kr.

<u>Del 1:</u>			
A1		Samlet provenu (10.000 dage * 2.000)	20.000.000
A2		Faktisk afregningsgrundlag ud fra regnskabet	20.400.000
A3	-	Overførsel fra forrige budgetår (merforbrug)	+200.000
A4	=	Reguleret afregningsgrundlag (A2+A3)	20.600.000
A5		Reguleret underskud (A1-A4)	-600.000
<u>Mellem regning – beregning af tilbuddets overførsel</u>			
M		Tilbuddets budget	19.000.000
M	-	Tilbuddets regnskab	19.400.000

M	- Merforbrug	-400.000
Del 2		
A6	Merforbrug, der genbevilges eller finansieres via opsparede midler fra tidligere år.	-600.000
A7	- Regulering af taksten i år 2 (opskrives) A5-A6	0

Bilag 19: Notat om sociale tilbud, der har behov for særlig opmærksomhed

I forbindelse med vedtagelse af rammeaftalen for 2012 har de 22 byråd og Region Syddanmark aftalt at samarbejde om højt specialiserede sociale tilbud. Konkret indebærer aftalen blandt andet, at der fælleskommunalt kan imødekommes enkelte kommuners og regionens sociale tilbud en særlig opmærksomhed.

Baggrunden er, at der kan være behov for, at indstille et tilbud til en særlig opmærksomhed for at understøtte, at tilbud med en særlig specialisering rettet mod en lille målgruppe af borgere i Syddanmark kan fastholde en faglig og økonomisk bæredygtighed, også i perioder med større udsving i belægningen. Af Udviklingsstrategien fremgår det også, at hvor der er særlig behov for en samlet faglig ekspertise, samarbejdes om opgaverne, mellem kommuner og mellem kommuner og region.

Dette notat opstiller et forslag til en proces for iværksættelse af særlig opmærksomhed på konkrete sociale tilbud, der er i risiko for lukning, men fremadrettet vurderes at være ønskeligt at have til rådighed i Syddanmark. Processen omkring særlig opmærksomhed til særligt udsatte tilbud, vil være en flertrinsproces;

Trin 1: Kommunen eller Region Syddanmark med det aktuelle tilbud indstiller tilbuddet til behandling i Socialdirektørforum.

Trin 2: Beslutningsforløb for den indstillende kommune eller region samt for Socialdirektørforum og KKR. Med mulighed for nedsættelse af en taskforcegruppe ved behov for en yderligere kortlægning af sagen.

1. Indstilling af ønske om særlig opmærksomhed for et tilbud til Socialdirektørforum

Hvis en udbyder ønsker, at et tilbud omfattes af en særlig opmærksomhed, skal den pågældende socialdirektør sende en anmodning til Socialdirektørforum, hvor behovet for en særlig opmærksomhed beskrives. Heri skal indgå en beskrivelse af overordnede økonomiske data, bl.a. udvikling i belægningen.

Socialdirektørforum kan på baggrund af henvendelse fra en kommune eller regionen igangsætte en vurdering af det pågældende tilbud. Vurderingen skal forholde sig til følgende:

1. Vurderes der at være tale om et tilbud, der fremadrettet hensigtsmæssigt skal være til rådighed i Syddanmark for at kunne tilgodese behov for behandling/tilbud til regionens borgere? Heri skal indgå en vurdering af tilstedeværelsen af tilsvarende tilbud i Syddanmark/den samlede kapacitet af den pågældende tilbudstype. Det kan også indgå i overvejelserne, om kapacitet beliggende i andre regioner vurderes at være tilstrækkelig. Desuden bør indgå en vurdering af baggrunden for faldet i efterspørgslen (hvilke tilbud får borgerne som alternativ?) I vurderingen indgår en forudsætning om, at leverandørerne af alle tilbud, der er omfattet af styringsaftalen på det sociale område, i forvejen selv har ageret som en økonomisk ansvarlig

leverandør /jævnfør Styringsaftalen), herunder vurderet følgende muligheder for at løse tilbuddets økonomiske udfordringer: lukning af pladser, besparelser, organisatoriske ændringer der kan nedbringe omkostninger, f.eks. samdrift med andre tilbud, fællesledelse mm.)

2. Beslutningsforløb for den indstillende kommune eller region samt for Socialdirektørforum og KKR

Vurderingen foretages af Socialdirektørforum. Der er til Socialdirektørforum opstillet en værktøjskasse (bilag 1), der kan danne afsæt for en vurdering af det pågældende tilbud. Listen er ikke udtømmende.

Socialdirektørforum skal tage stilling til, om der er grundlag for en særlig opmærksomhed samt i bekræftende fald opstille mulige forslag til, hvordan den særlige opmærksomhed udmøntes. Der skal i udmøntningen som minimum angives to muligheder, hvoraf minimum ét ikke er udgiftsdrivende. Der er som støtte herfor opstillet en ikke-udtømmende liste over mulige forslag (bilag 1).

Ved behov, kan der nedsættes en faglig taskforce

Finder Socialdirektørforum det nødvendigt, kan der i særlige sammenhænge nedsættes en stående arbejdsgruppe, der består af repræsentanter fra kommuner og region med økonomisk, og faglig (pædagogisk) baggrund. Denne taskforce kan eksempelvis bestå af 1-2 faglige konsulenter, 1-2 økonomiske konsulenter samt 1 forvaltningsrepræsentant fra den pågældende leverandør (vil bl.a. lette tilvejebringelsen af oplysninger). Efter den nedsatte taskforcegruppe har kortlagt problemstillingen og eventuelt kommet med løsningsforslag, skal denne lave en indstilling til behandling i Socialdirektørforum og KKR.

Taskforcegruppens vurdering skal foreligge på efterfølgende socialdirektørmøde i forhold til det møde hvor en anmodning er rejst. Dette med henblik på at sikre en relativ hurtig stillingtagen af hensyn til den konkrete leverandør og den samlede økonomi.

Indstilling fra Socialdirektørforum til leverandør

Vurderingen af tilbuddet fremsendes til leverandøren (indstillende kommune eller regionen). Såfremt den indstillende kommune eller regionen fortsat ønsker en særlig opmærksomhed til det pågældende tilbud, fremsendes en anmodning til Socialdirektørforum sammen med Socialdirektørforums vurdering og kommunens eller regionens egne bemærkninger.

Socialdirektørforum behandler herefter indstillingen forud for behandling i kredsen af Kommunaldirektører og KKR.

Bilag 1: Værktøjskasse til vurdering af tilbud med særlig opmærksomhed

<i>Kilder til vurdering af økonomiske samt faglige/pædagogiske forhold</i>
○ Tilsynsrapporter fra det aktuelle tilbud   ○ Eventuelle brugertilfredshedsundersøgelser eller pårørendeundersøgelser   ○ Er tilbuddet VISO-leverandør?   ○ Målgruppestørrelse/hyppighed   ○ Pladskapacitet i Syddanmark + evt. på landsplan, til målgruppen   ○ Evt. kontakt med tidligere brugerkommuner om baggrund for faldende efterspørgsel efter pladser

Mulige forslag til støtte af tilbud med særlig opmærksomhed

Forslag der som udgangspunkt ikke har omkostninger for kommunerne:

- Mulighed for at trække på fagligt og økonomisk Task force/rejsehold der bliver nedsat ud fra en konkret sag. I den forbindelse kan det afdækkes, hvorvidt tilbudet fremadrettet bør samdriftes med andre tilbud evt. med en anden driftsherre

- **Samarbejde mellem kommuner og evt. regionen om udvikling af indholdet i tilbuddet**, herunder vidensdeling om særlige pædagogiske forhold, udskilning af konsulenttydelser (ændret organisering af drift)
- **Forlængede opsigelsesvarsler**
Forlængede opsigelsesvarsler vil alene forudsætte en forlænget planlægningshorisont i forhold til tilbud til borgerne. Samtidig vil det medføre større overensstemmelse mellem, hvem der anvender et tilbud og hvem, der afholder udgifterne, ligesom det vil kunne have en udgiftsdæmpende virkning samlet set for socialområdet (da omkostninger ved tilpasninger af personaleressourcer herved kan reduceres) Aktuelle brugerkommuner bør høres inden de pålægges forlængede opsigelsesvarsler.

Forslag der har omkostninger for kommunerne

- **Lavere budgetteret belægningsprocent**
Dette indebærer reelt en takststigning for tilbuddet – denne bør i disse eventuelle/meget få særlige tilfælde udelades af takstanalysen)
- **Objektiv finansiering (eventuel delvis)**

Bilag 2: Tilbud der kan tildeles en særlig opmærksomhed

Kommune	Tilbud
Faaborg- Midtfyn Kommune	Solskrænten
Nyborg Kommune	Juhlsvkov Huset
Odense Kommune	Minibo, Lindegården
Odense Kommune	Bjerggårdshaven
Region Syddanmark	Æblehaven
Region Syddanmark	Pomonahuset
Region Syddanmark	Egely
Region Syddanmark	Center for Høretab
Region Syddanmark	Autismecenter Holmehøj, afdeling B i Kværndrup
Varde Kommune	Lunden
Vejle Kommune	Spurvetoften
Vejle Kommune	Skansebakken
Aabenraa Kommune	Botilbuddet Skovbo